

Vývoj bojových sestav vševojskových svazků a útvarů

Redakčně upravený obsah článku plukovníka A. F. Bulatova, kandidáta vojenských věd, docenta, uveřejněný v sovětském časopise „Vojennaja mysl“ č. 12/1983.

Historické zkušenosti svědčí o nepřetržitém rozvoji bojových sestav vojsk v důsledku vlivu změn v prostředcích ozbrojeného zápasu, v charakteru a způsobech vedení boje.

Tendence používat v bojových sestavách vojsk dělostřelectvo a tanky, podporované letectvem, projevila se v plné míře ve druhé světové válce. Tehdy se sražení zúčastňovala velká množství pěchoty, tanků, dělostřelectva a letectva a jejich činnost zabezpečovala různá speciální vojska.

Rozhodující vliv na učlenění bojových sestav vševojskových svazků a útvarů po druhé světové válce měly jaderné zbraně a další nejnovější prostředky boje, které měly za následek zásadní změny v charakteru a způsobech vedení bojové činnosti.

Cílem článku je objasnit nejcharakterističtější tendence v rozvoji bojových sestav vševojskových svazků a útvarů, které si uchovávají svůj význam i v současné době.

Zdokonalování učlenění bojových sestav vševojskových svazků a útvarů probíhalo cestou kvalitativních změn a přetváření existujících i zavádění některých nových prvků, nasycení bojových sestav tanky, dělostřelectvem, obrněnými vozidly, protitankovými a protiletadlovými prostředky, zvětšení hloubky jejich členění do sledů atd.

Bojová sestava střelecké divize v útoku v letech Velké vlastenecké války obvykle zahrnovala: **první sled, druhý sled nebo vševojskovou zálohu, dělostřeleckou, tankovou a protiletadlovou dělostřeleckou skupinu, dělostřeleckou protitankovou zálohu, pohyblivý odřad zatarasovací, někdy tankovou zálohou a předsunutý odřad, v obraně ještě i protitankový rajón.**

Nejstálější charakter má tendence hlubokého členění bojových sestav vševojskových svazků a útvarů do sledů. V tom se projevila úzká dialektická vzájemná spojitost útoku a obrany, jejich jednotu a vzájemné ovlivňování.

Zejména v důsledku zvětšování síly palby a úderu útočníka začala se bojová sestava divize v obraně členit do sledů, které byly rozmísťovány tak, aby výrazným způsobem snižovaly účinnost dělostřelecké palby nepřítele a kladly mu rostoucí odpor při postupu do hloubky. V důsledku zvětšení hloubky obrany bylo tudíž úsilí jednoho bojového sledu útočících vojsk nedostatečné k jejímu překonání ve vysokém tempu. K průlomů každého nového postavení v hloubce bylo nezbytné zasadit nové síly. To mělo za následek vytváření u divizí a pluků namísto všeobecné zálohy druhých a třetích sledů. Hluboké uclnění bojové sestavy v útoku umožňovalo současně zvyšovat sílu úderu, vytvářelo výhodné podmínky k odrazení protiztečí a uskutečnění manévru v průběhu boje, zabezpečovalo vysoká tempa útoku. Existence silných druhých sledů (záloh) v obraně umožňovala klást útočícímu nepříteli narůstající odpor, manévrovat silami a prostředky na ohrožené směry a vést protizteče.

Nejdůležitějším prvkem uclnění bojové sestavy divize (pluku) v jakémkoli případě byl **první sled**. Plnil hlavní úkol: v útoku — zničení protistojícího nepřítele, splnění bližšího úkolu a rozvíjení útoku; v obraně — odrazení útoku nepřítele, jeho zničení před předním okrajem a při vklínění do obrany, kromě toho vytvoření podmínek k vedení protiztečí druhým sledem. Proto první sled byl nejsilnější a zahrnoval až dvě třetiny bojového složení divize (pluku).

Druhý sled v útoku byl u útvarů a svazků základním prostředkem rozvíjení úspěchu na hlavním směru a dosažení vysokých temp útoku. Druhé sledy byly často zasazovány k odrazení protiztečí a zničení nepřítele. Rozmísťování a přemísťování druhého sledu za první byly určovány tak, aby bylo zabezpečeno jeho včasné zasazení do boje a současně zabráněno zbytečným ztrátám.

Druhé sledy divizí a pluků v obraně byly používány ke zničení nepřítele, který pronikl do její hloubky, protiztečemi nebo palbou ze zaujatých postavení a úpornou obranou čar a rajónů v hloubce.

Zkušenosti z Velké vlastenecké války přesvědčivě ukázaly, že při členění bojových sestav vševojskových svazků do sledů nemůže existovat žádná šablona, ale neustálé a pečlivé hodnocení konkrétní situace.

Významnou úlohu v bojových sestavách vševojskových svazků a útvarů v letech Velké vlastenecké války měly tanky a samohybná děla. Střelecké divize neměly organické tanky a byly posilovány z armádních tankových brigád. Tyto tanky zpravidla zůstávaly v přímém podřízení velitele divize a vytvářely samostatný prvek bojové sestavy — tankovou skupinu.

Je nutné zdůraznit, že tanků přímé podpory pěchoty bylo velmi málo a ve způsobech jejich bojového použití byly velké nedostatky. Tento nedostatek trval od počátku války až do jejího ukončení. Druhé sledy pluků a divizí i na hlavním směru byly zasazovány do boje bez tanků nebo jimi byly posíleny v nevelkém množství na úkor prvního sledu. To snižovalo sílu úderu z hloubky sestavy a rovněž tempa průlomů obrany nepřítele.

Sledy v poválečných letech, jako základ bojových sestav nabývaly na kvalitativně nové podobě. Nejcharakterističtějším se stalo jejich intenzivní nasycení tanky a jinými obrněnými vozidly. Soudobé vševojskové divize co do počtu tanků převyšují tankové sbory z doby Velké vlastenecké války. Změnil se poměr mezi tankovými a motostřeleckými jednotkami ve prospěch tankových. Např. motorizované a tankové divize armád států NATO mají po 5—7 motorizovaných a 5—6 tankových praporech ve počtu 250—350 tanků a 600—700 bojových vozidel pěchoty a obrněných transportérů.

Vybavení motostřeleckých jednotek bojovými vozidly pěchoty a obrněnými transportéry, kromě toho i možnost spolehlivého umlčování obrany nepřítele jadernými a klasickými zbraněmi, vytvářejí výhodné podmínky k vedení útoku (protizteče) bez sesednutí vojsk s vozidel. To umožňuje zabránit zaostávání motostřeleckých jednotek za tanky v průběhu útoku, nepřetržitě spojit palbu s pohybem, podstatně zvyšovat sílu úderu a tempa postupu, snižovat nebezpečí ničení vojsk palbou pěchotních zbraní a střepinami.

Při útoku na vozidlech se spolu s tím snižuje účinnost palby motostřeleckých jednotek, ztěžuje se ničení nepřítele v okopech a zákopech a v důsledku toho vzniká nebezpečí jeho vyjití ze sestavy v plném složení. Proto způsob zteče je nutné v každém případě volit s přihlédnutím ke všem faktorům reálné situace.

V závislosti na konkrétních podmínkách plnění úkolu v prvním sledu divize (pluku) může být různý způsob kombinace tankových a motostřeleckých útvarů (jednotek). Řády armády USA např. doporučují na přístupných tankových úsecích používat taktické skupiny, které jsou složeny převážně z tankových jednotek. V terénu, který omezuje činnost vojsk, a v osadách dává se přednost taktickým skupinám s větším počtem motorizovaných (pěších) jednotek. Za nejvýhodnější pokládají v rovnováze udržované taktické skupiny (se stejným počtem tankových a motorizovaných jednotek). Doporučuje se používat je v terénu s různorodými podmínkami a v případě nedostatku průzkumu průzkumových zpráv o nepříteli.

Důležitým prvkem bojové sestavy divizí a pluků v letech Velké vlastenecké války byly **dělostřelecké skupiny**. Při jejich vytváření docházelo k různým změnám. Konečný přechod k vytváření dělostřeleckých skupin podle organizačně taktického principu — tj. plukovních a dělostřeleckých skupin — skončil až ve třetím období války. To umožňovalo pružnější velení dělostřelectvu ze strany vševojskových velitelů, dosažení jeho těsné součinnosti s pěchotou a tanky, velkou samostatnost vševojskových svazků a útvarů v boji.

Složení dělostřeleckých skupin v letech války nebylo stálé. V závislosti na množství dělostřelectva a důležitosti plněného úkolu divizí (plukem) zahrnovaly divizní dělostřelecké skupiny 5—7 a plukovní 3—5 oddílů.

V poválečných letech došlo v dělostřeleckých skupinách mnoha armád k podstatným změnám. Značná část dělostřelectva je dnes samohybná, což značně zvýšilo jeho mobilitu a odolnost. Zvýšila se ráž děl, délka a přesnost střelby. Ve složení dělostřelectva svazků podstatně vzrostl podíl reaktivních systémů salvové palby, které jsou schopny v kritických momentech boje nejen vytvářet vysokou hustotu palby, ale podílet se i na minování terénu.

V důsledku zavedení do organizace vševojskových svazků prostředků k použití jaderných zbraní došlo ke vzniku nového prvku v jejich bojových sestavách, předurčeného k boji s prostředky jaderného napadení nepřítele a ničení jeho hlavního uskupení.

U střeleckých divizí a pluků v letech války byly vytvářeny **dělostřelecké protitankové zálohy**. Byly pružným a manévrovým prostředkem v rukou vševojskového velitele, a proto měly významnou úlohu při odrážení tankových útoků (protiztečí). Do jejich sestavy bylo obyčejně zařazováno nejvíce pohyblivé protitankové dělostřelectvo, samohybná děla a někdy i tanky.

Ve spojitosti s rychlým nasycením vojsk tanky v bojových sestavách vševojskových svazků a útvarů po válce podstatným způsobem vzrostl počet speciálních protitankových prostředků: granátometů, bezzákluzových děl, protitankových raketových kompletů (PTRK) a protitankových kanónů. Rozhodující úlohu mezi nimi mají PTRK, které prokázaly vysokou účinnost v lokálních válkách. Bylo např. spočítáno, že na vrub PTRK

připadá polovina všech zničených izraelských tanků na egyptské frontě v roce 1973, i když tvořily jen 11 % všech protitankových prostředků vojsk egyptské armády.

S růstem efektivnosti protitankových prostředků nastala doba, kdy úspěch bojového použití tanků je určován stupněm spolehlivosti palebného ničení nepřítele, ženijního zabezpečení, protivzdušné obrany a jejich součinnosti s jednotkami (útvary) jiných druhů vojsk. Arabsko-izraelské války posledních let potvrdily, že ignorování těchto zásad má zpravidla za následek velké ztráty tanků. V důsledku toho v soudobých podmínkách i v bojových sestavách praporů působí jednotky různých druhů vojsk a speciálních vojsk, nemluvě již o bojových sestavách svazků a útvarů. Tendence k přeměně sourodé bojové sestavy motostřeleckých a tankových jednotek ve smíšenou má dnes pevný charakter a může se v budoucnosti dále rozvíjet.

V mnoha armádách v současné době jsou zaváděny PTRK na všechny stupně, počínaje družstvem. Odpalovacími zařízeními PTRS jsou vyzbrojovány téměř všechna bojová vozidla pěchoty a obrněné transportéry. Protitankové jednotky jsou vyzbrojovány samohybnými PTRK s velkou délkou střelby a protitankovými kanóny. Jsou jimi vyzbrojovány protitankové zálohy svazků a útvarů. Společné používání PTRK a protitankových kanónů umožňuje lépe realizovat možnosti každého z těchto prostředků.

Minulá válka potvrdila účelnost vytvářet v bojových sestavách svazků a útvarů **po-hyblivé odřady zatarasovací (POZ)**. Byla to neaktivnější forma účasti ženijních vojsk při bezprostředním ničení nepřítele. POZ byly používány ke zřizování minových zátarasů a vytváření prostorů zničení na směrech činnosti nepřítele, k ochraně boků, styků, mezer a dobytých čar zátarasu. Do sestavy POZ byly obvykle začleňovány síly od ženijní čety do roty s protitankovými minami na automobilech. Byly nejčastěji používány společně s dělostřeleckými protitankovými zálohami, což zvyšovalo účinnost působení každého z těchto prvků bojové sestavy.

Bez ohledu na vznik leteckých a raketových dělostřeleckých prostředků pro ukládání min, POZ si uchovávají svůj význam i v současné době. Např. v armádě USA je ve výzbroji přívěsný minový zatarasovač M128, který má dvě kazety po 400 minách (M74 nebo M75), které se rozhazují na vzdálenost do 30 m rychlostí do 4 min za sekundu. Rovněž je rozhazován třicetihlavňový raketový systém minování SLU — MINE, který má v každém náboji 24 protitankových min. Systém působí na vzdálenost do 5 km a je schopen jednou salvou zřít minové pole o rozměrech 1200×300 m.

Se vznikem vrtulníkových systémů minování vzniká perspektiva u vševojskových svazků používat **POZ na vrtulnících**. Mezi jinými, např. vrtulníkový systém minování MSM (NSR) umožňuje jedním naplněním (200 min) zřít minové pole o rozměrech 500×50 m.

Po zavedení letectva v bojových sestavách vojsk začaly se používat protiletadlové prostředky. V průběhu války vznikla nezbytnost hromadného používání protiletadlových prostředků na hlavním směru a jejich soustředění na operačním stupni. Proto střelecké divize v průběhu celé války neměly v podstatě organické protiletadlové dělostřelectvo. Jejich protivzdušná obrana byla uskutečňována centralizovaně podle plánů operačního velení. Při posílení střeleckých divizí protiletadlovým dělostřelectvem byly u nich vytvářeny **protiletadlové dělostřelecké skupiny**.

Po druhé světové válce, ve spojitosti s prudce rostoucí bojovou účinností prostředků vzdušného napadení, začaly se intenzivně zavádět do bojových sestav vševojskových svazků a útvarů různorodé prostředky PVO, jejichž základ na taktickém stupni tvořily protiletadlové raketové komplety (PLRK) a mnohohlavňové protiletadlové systémy s vysokou rychlostí střelby. Podle názorů zahraničních vojenských odborníků poprvé v historii PVO prvořadou úlohu v jejím rámci převzaly pozemní prostředky, které potlačily stíhací letectvo.

Tak např. ze 105 letounů, které ztratil Izrael za 10 dní bojů v roce 1973, 75 % bylo sestřeleno pozemními prostředky PVO; 10 % ztratil ve vzdušných bojích, 15 % z jiných důvodů.

Na bojové sestavy vševojskových svazků a útvarů mohou v soudobém boji působit různorodé systémy vzdušného napadení: nadzvukové taktické stíhací letouny, podzvukové bitevní letouny, bitevní (protitankové) vrtulníky, řízené střely s plochou dráhou letu, bezpilotní prostředky vzdušného napadení a další. K ničení pozemních obrněných cílů praktikuje se v armádách států NATO použití smíšených letounových a vrtulníkových skupin (2—4 letouny A-10, 5—7 bitevních a 3—4 průzkumné vrtulníky).

Tak jako i v minulé válce, vševojskové svazky a útvary budou působit v pásmu obrany prostředků PVO operačního velení. Každý svazek, útvar a jednotka mají kromě toho organické protiletadlové prostředky, které tvoří jejich samostatný prvek bojové sestavy. Na základě toho v bojové sestavě divize může působit smíšené uskupení prostředků PVO s různými charakteristikami, vybavené dokonalými prostředky průzkumu vzdušného nepřítele a automatizovaným systémem velení vojskové PVO.

V průběhu útočných bojů v minulé válce vznikaly velmi často podmínky, výhodné k proniknutí do hloubky nepřátelské obrany, svým složením poměrně nevelkých, ale k samostatné činnosti schopných **předsunutých odřadů**. Využívaly průlomů, mezer a odkrytých boků v obraně nepřítele, výhodných podmínek terénu a pronikaly do hloubky jeho rozmístění, obsazovaly důležité čáry, objekty, přepravy a předmostí na vodních překážkách a tak zabezpečovaly úspěšnou činnost hlavních sil.

U divizí byly nejtypičtější předsunuté odřady ve složení stíleleckého praporu, zesíleného rotou (praporem) tanků nebo samohybných děl, dělostřeleckým oddílem, baterií protitankového dělostřelctva, ženijní četou (rotou). Odrtržení předsunutého odřadu od hlavních sil divize dosahovalo 20—30 km i více.

Je nutné zdůraznit, že předsunuté odřady v letech války v nejšířším měřítku používaly tankové a mechanizované sbory. Otázka o vytváření předsunutých odřadů u těchto svazků byla řešena jednodušeji, neboť jeho základ v podobě tankové (mechanizované) brigády tkvěl v samotné organizační struktuře. Proto předsunuté odřady, vysílané od tankových a mechanizovaných sborů, dosahovaly největších výsledků a odrthovaly se od hlavních sil na 40—70 km i více.

V jednotlivých případech vytvářely se předsunuté odřady u stíleleckých divizí i v obraně, zejména při přechodu do obrany mimo dotyk s nepřítelem. Vysílaly se dopředu a předurčovaly se ke zpomalení útoku jeho hlavních sil, a to způsobem vedení bojů na zdrženou na postupně zaujímaných čarách.

Soudobé vojskové svazky a útvary jsou s to vysílat silnější předsunuté odřady i do značně větší hloubky, než tomu bylo v minulé válce. Staly se v současné době důležitým prostředkem zvětšení hloubky současného aktivního působení na nepřítele v útoku i v obraně.

Nové směry v rozvoji bojových sestav vševojskových svazků vznikly po zavedení **vojenského letectva**. Vrtulníky nevyžadují speciální letiště, jsou schopny nacházet se přímo v bojových sestavách svazků, přemísťovat se spolu s nimi a plnit široký okruh úkolů v jejich zájmu. Tak např. americké velení zvýšilo jejich počet u mechanizovaných a tankových divizí až na 146 kusů.

Vrtulníky se používají k palebné podpoře vševojskových svazků a útvarů, v první řadě k ničení tanků a jiných obrněných objektů, vysazení vzdušných výsadků, zabezpečení manévru vojsky ze vzduchu a přepravy materiálních prostředků, k plnění úkolů bojového zabezpečení (průzkumu, REB a dalších), ke zřízení minových zátarasů ze

vzduchu, k řízení palby dělostřelectva, zabezpečení velení vojskům, odsunu raněných a nemocných atd.

Po vzniku dopravních vrtulníků začal se v mnohých armádách vytvářet v bojových sestavách nový prvek — **taktický vzdušný výsadek**. Používá se obvykle k obsazení a udržení z taktického hlediska výhodných čar, průsmyků, horských přechodů, přeprav a úseků vhodných pro násilný přechod vodních překážek do příchodu vlastních vojsk, k ničení prostředků jaderného napadení, míst velení a plnění dalších úkolů. Je nejmobilnějším prostředkem ke včasnému využití výsledků jaderného a palebného ničení nepřitele.

Podle zkušeností z lokálních válek a cvičení vojsk NATO vytvářejí se taktické vzdušné výsadky v hodnotě od roty do praporu. Hloubka jejich vysazení dosahuje 50 km. K obraně výsadku za letu a k jeho palebné podpoře v prostoru vysazení používají se v širokém měřítku bitevní vrtulníky.

Podle zkušeností z lokálních válek zaujaly trvalé místo v bojových sestavách vševojenských svazků **bitevní (protitankové) vrtulníky**. Jsou předurčeny především k ničení tanků na bojišti, k poskytnutí přímé palebné podpory, vedení boje s vrtulníky, ničení vysazovaných vzdušných výsadků nepřitele a plnění dalších úkolů.

Ze zpráv zahraničního tisku vyplývá, že americké svazky v Evropě mají po 42 bitevních vrtulnících. V plánované organizaci divizí se předpokládá vytvořit po dvou protitankových vrtulníkových praporech (celkem 50 vrtulníků AH-64A Apache s 16 PTRS Hellfire), které budou součástí brigády vojskového letectva.

Bitevní vrtulníky, které jsou součástí sestavy tankových a mechanizovaných divizí armády USA, používají se obvykle společně s průzkumnými vrtulníky. Osádky průzkumných vrtulníků pozorují bojiště, zjišťují cíle, sladí činnosti bitevních vrtulníků, volí pro ně trasy letu, bojová postavení, vyžadují a řídí palbou polního dělostřelectva a údery taktického letectva.

Jednotkám bitevních a průzkumných vrtulníků v jakémkoli druhu boje se určují: prostory soustředění, vyčkávací prostory, hlavní a záložní bojová postavení a trasy letu k nim.

Bojová postavení zaujímají vrtulníky k vedení úderu na určené cíle. Volí se tak, aby zabezpečovaly kryt před pozorováním a palbou nepřitele, vedení palby na maximální vzdálenost a skryté vyjití na další bojová postavení.

Ve vzdálenosti 17—25 km od předního okraje vytvářejí se pro vrtulníky předemurata místa k doplňování municí a pohonnými hmotami. Při vedení úderů na cíle zasazují se bitevní vrtulníky do boje současně nebo postupně.

Při průlomu opevněných prostorů a k ovládnutí měst v letech války byly vytvářeny v bojových sestavách divizí a pluků **úderné odřady a skupiny**. Jejich úkolem bylo ničit nebo blokovat trvalá obranná zařízení a k obraně připravené pevné budovy a tak vytvářet podmínky pro úspěšnou činnost hlavních sil. Základ úderného odřadu zpravidla tvořil stílečský prapor, úderné skupiny rota. Byly posilovány tanky, samohybnými děly, dělostřelectvem velkých ráží, ohňomety a ženijními jednotkami.

Zkušenosti z vytváření a používání úderných odřadů a skupin v bojových sestavách svazků a útvarů uchovává si svůj význam v soudobých podmínkách. Podle tvrzení zahraničních odborníků vede zrychlující se proces urbanizace k tomu, že boje v osadách se mohou stát pravidlem a ne výjimkou. Kromě toho města s velkými kamennými budovami a s rozvětvenými podzemními stavbami mohou být snadno přizpůsobena k obraně, která se blíží svými možnostmi opevněným prostorům.

Zavedení jaderných zbraní a růst bojových možností vojsk měly za následek značné rozptýlení bojových sestav vševojskových svazků do šířky i hloubky. Bojová sestava

střelecké divize za útoku v letech Velké vlastenecké války byla rozmístěna v prostoru do 2 km širokém a do 4 km hlubokém; v obraně 8–10 km širokém a 6–8 km hlubokém. Soudobé divize, podle názorů zahraničních odborníků, útočí v pásmu 20–30 km a brání pásmo 20–40 km široké a do 60 km hluboké. Rozptýlený stav bojových sestav svazků a útvarů v útoku i v obraně se stal jejich obyčejným jevem.

První generace taktické jaderné munice, která měla poměrně velkou sílu, měla za následek rozptýlení bojových sestav svazků a útvarů do praporu (oddílu). Vznik jaderné munice malé síly si vyžaduje nezbytnost dalšího rozptýlení bojových sestav i uvnitř praporů (oddílů).

Možnost vedení bojové činnosti s použitím jak jaderných, tak i jen klasických zbraní klade nové požadavky na učlenění bojových sestav svazků a útvarů. Na jedné straně růst možností nepřítele k používání jaderných zbraní vyžaduje jejich další rozptýlení ke zvýšení odolnosti. Na druhé straně při průlomu obrany s použitím jen klasických zbraní je nezbytná rozhodující převaha nad nepřítelem v silách a prostředcích, které je možné dosáhnout jen při rozmístění svazků a útvarů na úzkých úsecích průlomu.

Splnit tento rozporný požadavek je možné jen za předpokladu soustředění vojsk pro průlom jen na velmi krátkou dobu. Jakmile však potřeba hustého učlenění přestává, doporučuje se rozptýlit bojové sestavy na bezpečné meze.

Různorodé podmínky plnění úkolů vševojskovými svazky a útvary vyžaduje jejich odpovídající bojové učlenění v každém období operace.

Bojové zkušenosti ukazují, že v útočných operacích při postupu vojsk do hloubky v širším měřítku používaly předbojové a pochodové sestavy. V soudobých podmínkách vzniká možnost širšího používání předbojových sestav jednotlivými útvary a jednotkami již při zahájení útoku v podmínkách, kdy systém palby nepřítele je spolehlivě umlčen a není potřebné učlenění v bojové sestavě. Použití předbojové sestavy umožňuje rychle postupovat dopředu, uskutečňovat pružný manévr, rozhodně využívat výsledků jaderného a palebného ničení nepřítele; současně zabezpečuje neustálou pohotovost vojsk k rozvinutí k boji.

Ve vývoji bojových sestav vševojskových svazků a útvarů došlo tak v poválečných letech k podstatným kvantitativním a kvalitativním změnám. Byly odrazem zásadních změn v prostředcích ničení, v technickém vybavení vojsk, v názorech na charakter a způsoby vedení soudobého boje a operace.

Další vývoj bojových sestav vševojskových svazků a útvarů spojují zahraniční odborníci se zaváděním vysoce přesných zbraní a s rozpracováním nových operačně taktických koncepcí. Na stránkách zahraničního tisku je zejména široce na odiv dávana Pentagonem rozpracovaná kombinovaná pozemní a vzdušná operace.

Velení NATO se neustále snaží zvýšit možnosti vlastních vojsk k hlubokému palebnému ničení nepřítele. Proto jsou palebné a úderné prostředky vyzbrojovány řízenou (samonaváděcí) municí, která zabezpečí zničení cílů 1–2 výstřely ve dne i v noci, za jakéhokoli počasí a aktivního protipůsobení ze strany nepřítele v celém rozsahu dalek střelby. Jsou rozpracovávány průzkumné palebné systémy typu Assault breaker a PLSS. Vytvářejí se kvalitativně nové technické prostředky průzkumu a předávání zpráv o cílech v reálném čase.

Předpokládá se, že komplexní využívání automatizovaných systémů průzkumu, velení, REB a mohutných palebných prostředků s velkou dálkou a přesností střelby, umožní spolehlivě zjišťovat a současně ničit všechny prvky uskupení nepřítele ve značné vzdálenosti od předního okraje vlastních vojsk.

Všechno to vyžaduje potřebu dalšího zdokonalování bojových sestav vševojskových svazků a útvarů v závislosti na změnách podmínek. Na největší aktuálnosti nabývají problémy určení optimálního učlenění sledů na taktickém stupni, jejich rozmístění

a přemísťování při přípravě a v průběhu boje, zabezpečení celistvosti a zvýšení odolnosti bojové sestavy a další.

Je zcela zřejmé, že ještě více narůstá úloha prvního sledu. Jeho složení v útoku i v obraně musí být takové, aby i v případě, že nepřítel dosáhne svého cíle při odříznutí druhého sledu (zálohy), byl schopen splnit stanovený úkol. Současně s tím se zvyšuje samostatnost činnosti druhých sledů (záloh). Musí být schopny nejen odrážet úder taktického a vojskového letectva, překonávat rozsáhlá minová pole, ale i vést boj se silnými vzdušnými výsadky a přepadovými odřady nepřítele. K zabezpečení volnosti manévru druhým sledem v útoku a obraně je zapotřebí palebné ničení systémů vysoce přesných zbraní, které jsou schopny působit proti bojové sestavě divize (pluku), a to předstíháním úderem.

V podmínkách zvětšení rozsahu použití nepřátelských aeromobilních sil (vzdušných výsadek, diverzních průzkumných skupin) vzniká nutnost vyčlenit k boji s nimi nezbytné síly a prostředky až do vytváření speciálních protivýsadkových záloh. V boji se systémy vysoce přesných zbraní nepřítele, současně s palebnými a údernými prostředky, narůstá úloha takových prvků bojové sestavy, jako jsou taktické vzdušné výsadky, předsunuté, speciální a jiné odřady.

Složité podmínky vedení soudobého boje předurčují tak různorodost forem bojového učlenění vojsk. Volba nejúčelnějšího z nich je složitým a odpovědným úkolem velitele, který organizuje boj.